

Muistio Verkkosääntöfoorumi 3/2016

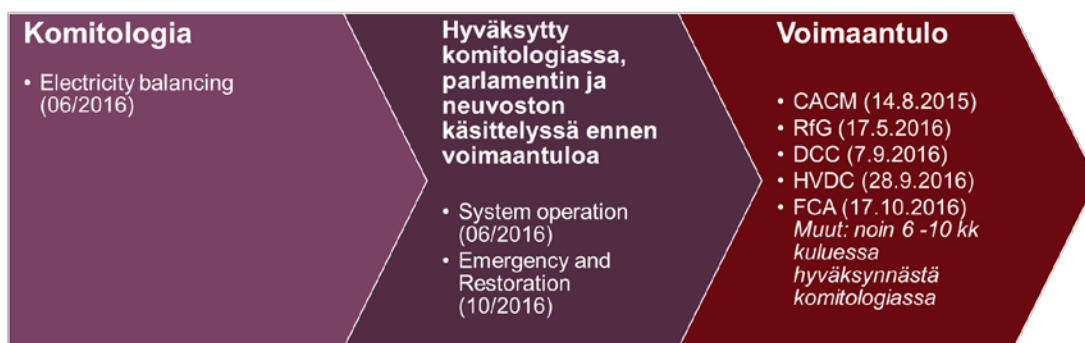
Aika Tiistai 29.11.2016 klo 13:00-16:00

Paikka Holiday Inn Messukeskus, Helsinki

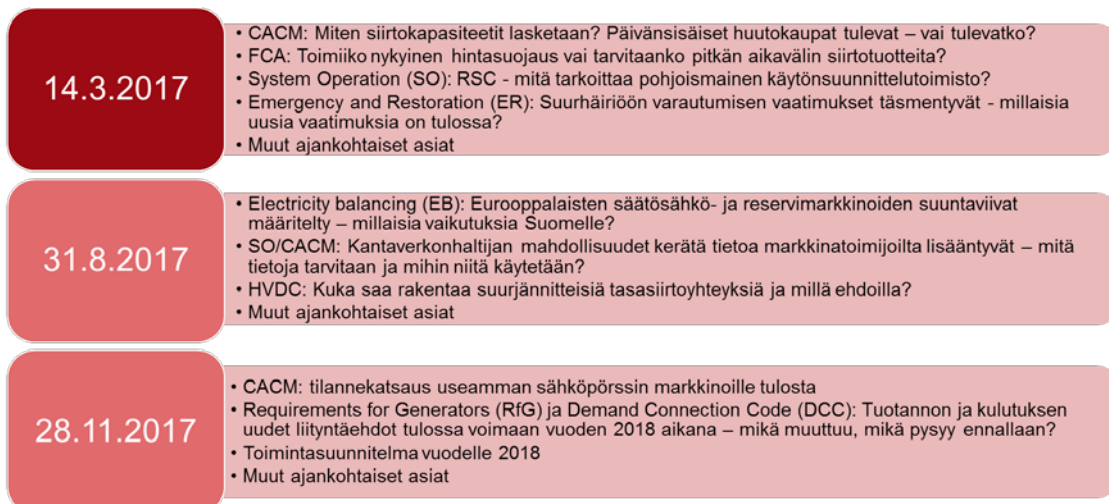
1 Tilaisuuden avaus ja verkkosääntöjen tärkeät asiat vuonna 2017

Fingridin Ritva Hirvonen avasi tilaisuuden. Käytiin läpi [verkkosääntöjen ajankohtaisia asioita](#) sekä [vuoden 2017 toimintasuunnitelma](#).

Verkkosääntöjen ja suuntaviivojen valmistelu on edennyt loppusuoralle. Tällä hetkellä kesken on enää ainoastaan tasehallinnan suuntaviivan (*Electricity Balancing, EB*) komitologiakäsittely. Muut valmistelussa olleet verkkosäännöt ja suuntaviivat ovat joko tulleet voimaan tai odottavat parlamentin ja neuvoston käsittelyä. Ohessa verkkosääntöjen käyttöönoton tämänhetkinen tilanne:

Verkkosääntöfoorumin vuoden 2017 tapaamisten ajankohdiksi sovittiin 14.3., 31.8. ja 28.11. Tapaamiset järjestetään iltapäivisin klo 13-16 Helsingin seudulla. Ohessa tapaamisten aikataulut ja alustavat asialistaluonnokset pääpiirteittäin:

Fingridiltä toivottiin suunnitelmaan täsmennystä siitä, mitä kuulemisia vuoden 2017 aikana on tulossa. Lisäksi toivottiin jaottelua sen mukaan, ovat kuultavat asiat eurooppalaisia, alueellisia vai kansallisia. Fingrid lupasi valmistella suunnitelman seuraavaan tapaamiseen.

2 NEMO:jen julkiset kuulemiset loppuvuonna 2016 ja alkuvuonna 2017

Nord Poolin Jan Rönnback esitteli NEMO:jen (*Nominated Electricity Market Operator*) julkisia kuulemisia liittyen vuorokausimarkkinoiden ja päivänsisäisten markkinoiden algoritmivaatimuksiin, tuotteisiin ja laskennan varmentamiseen sekä markkinoiden hintarajoihin.

Kapasiteetin jakamisen ja siirtojen hallinnan suuntaviiva (*Capacity Allocation and Congestion Management, CACM*) edellyttää, että vuorokausimarkkinoiden ja päivänsisäisten markkinoiden laskenta-algoritmeista on saatavilla julkiset kuvaukset. NEMO:jen tehtävä on laatia kuvaukset.

Vuorokausimarkkinoiden hintalaskenta-algoritmin on normaalitilanteissa löydettävä ratkaisu 10 minuutissa. Algoritmin suorituskyvyn turvaamiseksi kaikissa olosuhteissa NEMO:jen ehdotukseen on sisällytetty mahdollisuus määritellä käyttörajoitteita, joilla voitaisiin rajoittaa esimerkiksi laskentaa eniten kuormittavien tuotteiden käyttöä. Käytännössä rajoittamista koskevien sääntöjen määrittäminen on kuitenkin haasteellista, johtuen mm. tasapuolisuusvaatimuksista.

Vuorokausimarkkinoiden hintalaskenta-algoritmin seuraava päivitetty versio *Euphemia 10* otetaan näillä näkymin käyttöön maaliskuussa 2017. Nykyiseen verrattuna laskenta hajautetaan useammalle prosessorille, jolloin laskennan toistettavuus heikentyy. NEMO:jen ehdotuksessa nykyinen toistettavuusvaatimus ehdotetaan korvattavaksi vaatimuksella algoritmin laskentapolun tallentumisesta.

Päivänsisäisillä markkinoilla eurooppalainen ratkaisu jatkuvassa kaupankäynnissä tulee perustumaan ns. XBID-ratkaisuun. Tarjousalueiden rajojen yli kauppaa tullaan käymään jatkossa XBID:n kautta. XBID:ssä pörssien tarjouskirjat yhdistetään ja siirtokapasiteetit jaetaan pääsääntöisesti implisiittisesti pörssikaupan yhteydessä (joskin joillakin rajoilla voi edelleen olla käytössä eksplisiittinen rajasiirtokapasiteettien jakaminen). Tarjousalueiden sisällä kauppaa voi edelleen olla mahdollista käydä myös XBID:n ulkopuolella.

NEMO:jen ehdotuksen mukaan yhteisillä eurooppalaisilla vuorokausimarkkinoilla ja päivänsisäisillä markkinoilla käytettäisiin aluksi nykyisiä tuotteita sellaisenaan lisättynä päivänsisäisillä markkinoilla 15 ja 30 minuutin tuotteilla.

Vuorokausimarkkinoiden hintarajoiksi NEMO:t ehdottavat nykyisiä rajoja: -500 €/MWh ja 3000 €/MWh. Päivänsisäisille markkinoille NEMO:jen ehdotus esittää käytettäväksi joko samoja tai väljempitä (-9999 €/MWh ja 9999 €/MWh) rajoja kuin vuorokausimarkkinoilla.

NEMO:jen ehdottaman back-up –metodologian tehtävänä on varmistaa, että tietojärjestelmät ovat siten varmennettuja, että hinnat saadaan laskettua. Vuorokausimarkkinoiden tuloksia kukin pörssi laskee omilla järjestelmillään ja varmentaa niiden toiminnan. Päivänsisäisillä markkinoilla laskenta tehdään yhdessä yhteisessä järjestelmässä (XBID), joka on varmennettava.

3 Energiaviraston ajankohtaiset asiat

Energiaviraston Jarno Lamponen kertoi pitkän aikavälin siirto-oikeustuotteisiin liittyvän konsulttiselvityksen tilanteesta sekä tuotannon liittymisen verkkosäätöön liittyvistä poikkeamamenettelyistä.

Pitkän aikavälin siirtokapasiteetin jakamista koskeva suuntaviiva (*Forward Capacity Allocation, FCA*) tuli voimaan 17.10.2016. Viranomaisten on viimeistään 17.4.2017 tehtävä päätös pitkän aikavälin siirtotuotteiden mahdollisesta käyttöönotosta, jos nykyiset hintasuojautuotteet eivät tarjoa markkinatoimijoille riittäviä mahdollisuuksia suojautua aluehintaeroilta. Pohjoismaiset energiaviranomaiset ovat teettäneet selvityksen teknisestä arviointimenetelmästä, jonka mukaisesti Pohjoismaissa käytössä olevien aluehintaerotuotteiden (*Electricity Price Area Differential, EPAD*) tarjoamia suojausmahdollisuuksia voitaisiin arvioida. Konsulttiselvitys ei päädy esittämään raja-arvoja sille, milloin suojausmahdollisuuksien voitaisiin todeta olevan riittäviä ja suojaustuotteiden tehokkaita. Raja-arvojen puuttuessa markkinatoimijoiden näkemykset korostuvat päätöstä tehtäessä. Asiassa tullaan kuulemaan markkinatoimijoita näillä näkymin helmikuussa 2017.

Tuotannon verkkoliityntöjä koskevan verkkosäätönnön (*Requirements for Generators, RfG*) mukaan viranomaisen on määriteltävä ja julkaistava perusteet mahdollisista poikkeamista verkkosäätönnön vaatimuksista. Päätös on tehtävä viimeistään 17.2.2017. Osana päätöksentekoprosessia viranomaisen on kuultava liittymispisteen verkonhaltijoita ja voimalaitosten omistajia sekä muita sidosryhmiä, joihin viranomainen katsoo asetuksen vaikuttavan. Kuuleminen käynnistyy joulukuussa 2016.

4 Tiekartta kulutuksen liittämisen verkkosäätönnön toimeenpanosta

Fingridin Niklas Löf esitteli kulutuksen liittämisen verkkosäätönnön (*Demand Connection Code, DCC*) toimeenpanosuunnitelman. Verkkosäätö tuli voimaan 7.9.2016. Takaraja verkkosäätönnön toimeenpanolle on 7.9.2018 ja uusia vaatimuksia tulee soveltaa 7.9.2019 alkaen. Siirtymäkaudella sovelletaan olemassa olevia kansallisia ohjeita.

Kulutuksen liittämisen verkkosäätö koskee kaikkia uusia kulutuksen verkkoliityntöjä, joita ovat siirtoverkkoon liitetyt kulutuslaitokset, siirtoverkkoon tehdyt jakeluverkkoliitynnät sekä jakeluverkot ja suljetut jakeluverkot. Verkkosäätönnössä on esitetty vaatimuksia myös kulutusyksiköille, jotka tarjoavat kysyntäjoustopalveluja reservimarkkinoille. Vaatimuksia voidaan kohdistaa myös olemassa oleville kulutuksen verkkoliitynnöille, jos niissä tapahtuu merkittäviä muutoksia.

Sähkövarastoja kulutuksen liittämisen verkkosäätö sen sijaan ei koske. Verkkosäätönnön mukaisten kulutuksen liityntöjen on jatkossa oltava etäohjattavissa.

Kulutuksen liitynnän verkkosäätö määrittelee siirtoverkonhaltijoiden tarpeet yleisesti. Yksityiskohtaiset vaatimukset on jätetty yksittäisten kantaverkonhaltijoiden päätettäväksi. Jos verkkosäätönnön vaatimukset eivät täyty, liityntäpisteen haltijan on evättävä liityntä. Fingrid tulee viemään kulutuksen liitynnän verkkosäätönnön vaatimuksia osaksi nykyisiä ehtoja, vaatimuksia ja sovellusohjeita. Lisäksi Fingrid tulee julkaisemaan uutena asiana kulutuksen järjestelmätekniiset vaatimukset, jollaisia ei tällä hetkellä ole käytössä. Tuotannolle tällaiset vaatimukset on jo nykyisin määritetty.

Kaikkien kulutuksen verkkoliityntöjen liittämisesä otetaan käyttöön kolmiportainen käyttöönottoilmoitusmenettely. Lisäksi kysynnänjoustopalveluita reservimarkkinoille tarjoaville kulutusyksiköille käyttöönottoilmoitusmenettely on eritelty kahden ryhmän välillä. Enintään 1000 V kulutusyksiköiden kohdalla ilmoitukseen on liitettävä asennusdokumentti. Yli 1000 V kulutusyksiköiltä vaaditaan Demand Response Unit Document (DRUD), jolla vahvistetaan kulutusyksiköiden täyttävän verkkosäännön tekniset vaatimukset

5 Tasehallinnan suuntaviiva – Suomen kanta

Tatu Pahkala työ- ja elinkeinoministeriöstä kertoi tasehallinnan suuntaviivan (*Electricity Balancing, EB*) valmistelun tämänhetkisestä tilanteesta sekä Suomen vastineesta lokakuussa 2016 komitologiassa käsiteltyyn suuntaviivaluonnokseen. Viimeinen komitologiakäsittely järjestetään näillä näkymin helmikuussa 2017.

Tasehallinnan suuntaviivan tuomia muutoksia tulevat nykyisen luonnoksen valossa olemaan säätösähkömarkkinoiden markkina-alue laajeneminen ja tuoterakenteen yhtenäistäminen, reservimarkkinoiden hankintajaksojen lyheneminen sekä vaatimus säätösähkömarkkinoiden tarjouskäyrien julkaisemisesta. Lisäksi taseselvityksen pääperiaatteita tullaan harmonisoimaan, millä on vaikutuksia taseiden laskentaan ja taseselvityksen aikatauluihin.

Suomi kommentoi vastineessaan erityisesti pidemmän siirtymäkauden saamiseksi lyhyempään taseselvitysjaksoon siirtymiselle. Lisäksi Suomi totesi, että eurooppalaisia alustoja tärkeämpää on säätösähkömarkkinoiden tuotteiden harmonisointi ja että alueellisten ratkaisujen tulisi edelleen olla mahdollisia.

6 Muut asiat

Fingridin Vesa Vänskä kertoi pohjoismaisten TSO:iden taseselvitysjakson pituuteen liittyvästä hankkeesta. Parhaillaan on meneillään erilaisten toimintavaihtoehtojen määrittely, joiden mukaisesti taseselvitysjakson pituuden harmonisoinnissa voitaisiin edetä. Kansalliset ratkaisut ovat yksi vaihtoehto. Sidosryhmiltä tullaan pyytämään talvella 2017 kommentteja esitettyihin vaihtoehtoisin sekä apua kustannus-hyötyanalyysien lähtötietojen määrittämisessä.

Seuraava verkkosääntöfoorumien tapaaminen järjestetään 14.3.2017 klo 12:30-16:00.